

ΕΚ ΤΟΥ ΚΡΗΤΙΚΟΥ ΑΡΧΕΙΟΥ

Πρὸς τὴν Ἀρμοστείαν τῆς Κρήτης.

Ἀριθ. τοῦ πρωτοκόλ. 47.

Τὸ ἀπὸ 4 τοῦ τρέχοντος πρὸς ἡμᾶς γράμμα Σας ἐλάβομεν καὶ εἶδομεν ἐν αὐτῷ, ὅτι οἱ ἀκροβολισμοὶ γίνονται μὲν συνεχεῖς, πλὴν εἶναι καὶ ἡ ἰσότης. Ἐπιυχόμεθα ὁμῶς τοῦ λοιποῦ καὶ αὐτοὶ μὲν νὰ εἶναι πρὸς ὠφέλειαν καὶ δόξαν τῶν Ἑλλήνων, καὶ τὸ γενικὸν κτύπημα τῶν ἐχθρῶν νὰ μᾶς ἀναδείξῃ νικητὰς καὶ τροπαιούχους, τὸ ὅποιον καὶ δόξαν αἰώνιον θὰ μᾶς προξενήσῃ καὶ τὰ πράγματα τῆς πατρίδος μας θέλουν προχωρεῖ τοῦ λοιποῦ εὐτυχέστατα.

Ἡμεῖς σᾶς ἐγράψαμεν πρὸ ἡμερῶν, ὅτι ὁ τοπικὸς διοργανισμὸς ἀπεμακρύνθη ὀλίγον ἀπὸ ἐκεῖνον τῆς Διοικήσεως, καὶ ὅτι τοῦτο ἤθελε ταραξοῖ τὴν Διοίκησιν ὅχι ὀλίγον, ἂν δὲν ἐμεταχειριζόμεθα ὅλα τὰ ἀναγκαῖα μέσα εἰς τὸ νὰ τὸν κάμωμεν ἀκοινοποίητον, συντρέξας εἰς τοῦτο καὶ ὁ καλὸς πατριώτης κύριος Μαυροκορδαῖτος, δὲν ἐγράφομεν δὲ ὅτι ἐγίνεν ἀπὸ ἀδοκίμους καὶ ἀγνώστους ἀνδρας εἰς τὸ Ἔθνος.

Ἡμεῖς ἐκπληροῦντες τὰ χρεῖα μας ἐγράψαμεν ἐκεῖνο τὸ ὅποιον ἤθελεν ἀκολουθήσει, ἂν ἐπιπτεν ὑπ' ὄψιν τῆς Διοικήσεως, καὶ πάλιν τὸ ξαναλέγομεν ὅτι θέλομεν εἶμεθα προσεκτικοί, ὅπου ποτὲ νὰ μὴ καινολογηθῇ, καθότι εἶμεθα παραβέβαιοι ὅτι θελεῖ μᾶς βιάσῃ νὰ κάμωμεν πολλὰς προσθαιρέσεις.

Ἡμεῖς εἰς διαφόρους ἐποχὰς σᾶς ἐγράφομεν ἐκτεταμένως τὰς Πελοποννησιακὰς καταχρήσεις καὶ ἰδιοτελείαν των, καὶ ἀποροῦμεν πῶς ἐκεῖνα μας τὰ γράμματα νὰ μὴν ἐλάβετε. Εἶμεθα βέβαιοι ὅτι ἐκεῖνα τὰ διὰ τοῦ κ. Ν. Χ. Κωνσταντίνου καὶ Μόσχου ἐλάβετε, μένουν δὲ ἐκεῖνα τὰ διὰ τοῦ πατρὸς τοῦ Παλέστρα σταλθέντα καὶ διὰ τοῦ κ. Ἐμ. Ξένου. Μὲ τὸν ἴδιον σᾶς ἐγράφομεν, ὅτι εἶναι ἀνάγκη νὰ πολιτογράψωμεν τὸν κύριον Μαυροκορδαῖτον Κρητικὸν διὰ πολλοὺς λόγους, τοὺς ὁποίους νὰ

τούς ξαναγράφωμεν τοὺς ἐννοεῖτε, καὶ ἤδη πάλιν ἐπαναλαμβάνομεν τὸ ἴδιον, τὸ ὁποῖον ἂν τὸ ἐγκρίνετε ὥς γίνῃ καὶ ὥς σταλθῇ μὲ πρῶτον, ὡς ἀναγκαῖον εἰς τὰς παρούσας περιστάσεις τοῦ Ἑθνους. Εἰς τοῦτο ἐρωτήθη καὶ ὁ ἴδιος καὶ τὸ ἔστερξε, καὶ εἶναι καὶ ἄλλοι φίλοι ὅπου βλέπουν πόσον συμφέρει τοῦτο ὁμόφωνοι.

Ὁ κύριος αὐτάδελφός σας σᾶς γράφει περὶ τοῦ σχεδίου τῆς ἐκστρατείας διὰ τὴν Σητεῖαν, τοῦτο στοχαζόμεθα ὅτι συμφέρει, ἐπειδὴ καὶ ταυτοχρόνως θέλει πολεμεῖται ὁ ἐχθρὸς ἀπὸ δύο μέρη καὶ παραζαλιζόμενος βεβαίως καὶ ἀφανίζεται ταχύτερον. Μὲ τὸν ἐνταῦθα Κάσσιον παραστάτην κύριον Δημήτριον Ἀρβανιτόπουλον ὁμιλήσαμεν περὶ τούτου καὶ εἶναι ὁμόφωνος. Μένει δὲ νὰ τὸ σκεφθῇτε καὶ νὰ γράψετε περὶ τούτου τὴν ἀπόφασίν σας.

Τὰ διατρέξαντα Πελοποννησιακὰ πράγματα σᾶς προεγράψαμεν, σᾶς λέγομεν δὲ καὶ ἤδη ὅτι ὁ Κολοκοτρώνης καὶ συμπέθερός του Δελῆ Γιάννης ἔχασαν διόλου τὴν ὑπόληψιν, τὴν ὁποίαν πρὸς τὸν λαὸν ἀπατοῦντες τὸν εἶχον.

Εἰς τὴν Σαλαμίνα ἀκόμη δὲν ἐμαζεύθησαν ὅλα τὰ μέλη, μετ' ὀλίγας ὁμῶς ἡμέρας ἐλπίζεται νὰ μαζευθοῦν καὶ ἂν τι διατρέξῃ θέλομεν σᾶς εἰδοποιήσῃ εὐθύς.

Ὁ ἐλληνικὸς στόλος ὅλον ἐτοιμάζεται, πλὴν περιμένουν καὶ παράδες καὶ ἔτζι νὰ τὸν εὐγάλουν. Οἱ ἐχθροὶ δὲν μᾶς ἐπροξένησαν νεωστὶ καμμίαν ζημίαν.

Εἰς τὴν Εὐριπον, ὡς μανθάνομεν, ἐμαζεύθησαν ἐκ νέου ὡς 4000 στρατεύματα, καὶ ἐπροξένησαν ἀρκετὴν βλάβην εἰς τὸν ἐχθρὸν μὲ τὸ νὰ τὸν εὖρον διασκορπισμένον καὶ δοσμένον εἰς τὰ λάφυρα καὶ ἀρπαγὰς.

Χθὲς ἐρρέθη λόγος ὅτι νὰ ἐγίνεν ἕνας πόλεμος πλησίον τοῦ Μεσολογίου καὶ ὅτι νὰ ἔκαμε θραῦσιν μεγάλην τοῦ ἐχθροῦ ὁ Μαρκομπότζαρης, δὲν ἐμάθομεν ὁμῶς εἰσέτι περιστατικῶς πῶς ἐγίνε καὶ κατόπι σᾶς πληροφοροῦμεν.

Σήμερον ἐμάθομεν ὅτι ἦλθεν ἐδῶ ἐν γράμμα ἀπὸ Ἀλεξάνδρειαν ἀπὸ 20 Ἰουλίου, ἐν ᾧ γράφουν ὅτι ὁ πασσᾶς τῆς Αἰγύπτου ἐτοιμάζει ἐκ νέου στρατεύματα διὰ νὰ στείλῃ εἰς τὴν Κρήτην, διὸ καὶ σᾶς τὸ εἰδοποιοῦμεν διὰ νὰ λάβετε τὰ ἀναγκαῖα μέτρα. Ὑγιαίνετε.

Ὑδρᾷ 20 Αἰγυψίου 1823.

*Οἱ Παραστάται τῆς Κρήτης
Ζαχαρίας Πρακτικίδης*

*Πρὸς τὸν Ἐξοχώτατον Ἀρμοστήν τῆς Κρήτης κύριον
Ἐμμανουὴλ Τουμπάξην.*

Ἐξοχώτατε κύριε!

Ἐρχομαι διὰ τοῦ παρόντος μου ταπεινοῦ νὰ σᾶς προσκυνήσω καὶ νὰ σᾶς φανερώσω ἡ φυγή μας ἀπὸ τὸν Ταράτζον πῶς ἠκολούθησεν, διὰ τὸ ὅποιον ἀπὸ τὴν λύπην μου τὴν πολλὴν ἠσθένησα καὶ κλαίω καθ' ἡμέραν.

Κατὰ τὴν 20 τοῦ παρόντος περὶ τὰς ἐννέα ὥρας τῆς ἡμέρας εὐγῆκαν οἱ Τούρκοι ἀπὸ τὰ Χανιά ἕως δύο χιλιάδες καὶ ἔγιναν δύο μερίδια. τὸ ἓνα ἦλθεν εἰς τὸν Γαλατᾶ καὶ ἐκτίσαν μιτιρίζα, καὶ τὸ ἄλλο εἰς τοῦ Σφακιαναλῆ, καὶ ξημερώνοντας ἡ Παρασκευὴ μᾶς ἄρχισαν εἰς ταῖς κανονιαῖς, χωρὶς νὰ μᾶς βλάψουν διόλου. Ἡμεῖς εὐθὺς ἐδώσαμεν τὴν εἰδησιν εἰς τὸν ἐπαρχον Κυδωνίας καὶ εἰς τὴν Κίσσαμον ζητοῦντες βοήθειαν καὶ ἀπὸ στρατιώτας καὶ ἀπὸ ζαερέ, διότι δὲν εἴμεθα μέσα εἰς τὸν Ταράτζον παρὰ μόνον 180 ἄνθρωποι μὲ χωρὶς ζαερέ. Μ' ὅλον τοῦτο δὲν μᾶς ἦλθαν μήτε ἄνθρωποι μήτε ζαερεῖς δύο ἡμερονύκτια ὅπου ἐκάμαμεν ἐκεῖ, καὶ ἂν δὲν ἤθελεν ἔλθῃ ὁ Σουδιανὸς κανονιέρης ὕστερον ἀπὸ τὸ μεσημέρι, ἡμεῖς τὸν Ταράτζον δὲν τὸν ἀφίναμεν, ἀλλ' ἤθελεν εἴμεθα καὶ τῶρα ἐκεῖ, αὐτὸς ὅμως ὁ θεοκατάρατος καθὼς ἦλθε μᾶς ἄρχισεν εἰς ταῖς κανονιαῖς καὶ ὅλαις ἤρχοντο κατ' ἐπάνω μας, δὲν ἄφισε κανέναν ὄνδᾶ γερόν, ὅλους τοὺς τοίχους τοὺς ἐτρύπησε καὶ τὰ σπίτια ἀφάνισε, καὶ οὕτω μᾶς ἐπολεμοῦσαν ἕως εἰς τὰς 5 ὥρας τῆς νυκτός. Μᾶς ἔρριψαν εἰς ὅλον τὸ διάστημα 105 κανονιαῖς καὶ 35 πόμπαις. Περὶ τὰς 5 ὥρας τῆς νυκτός ἀρχίσαμεν τὴν ὁμιλίαν καὶ μᾶς ἔλεγον πῶς μᾶς ἀφάνισαν αἱ κανονιαῖς, τῶν ἀπεκρίθημεν ὡσὰν πατλαντζίκια, καὶ αὐτοὶ μᾶς εἶπαν ὅτι τὸ πρῶτ' θέλουν μᾶς κτυποῦν μὲ 18 ὀκάδων μπάλα. Φοβηθέντες λοιπὸν καὶ ἡμεῖς καὶ βλέποντες τὸν ἀφανισμόν τῶν ὀσπιτίων καὶ ὅτι κανεῖς Ριζίτης δὲν ἔρχεται εἰς βοήθειάν μας, ἀποφασίσαμεν καὶ ἐφύγαμεν ὕστερον ἀπὸ τὸ μεσονύκτιον μίαν ὥραν καὶ ἦλθαμεν εἰς τὸν Στηλόν, ὅπου εὐρήκαμεν 150 στρατιώτας καὶ ἐτραβήχθημεν εἰς Πλατανιὰν καὶ ἐκτίσαμεν ἐκεῖ μιτιρίζια. Ἐχομεν ὅμως ἀπόφασιν, ἂν δὲν κατέβουν οἱ Ριζίται, νὰ σηκώσωμεν καὶ ἡμεῖς τὰ παριάκια μας ἀπὸ ἐκεῖ καὶ νὰ ἔλθωμεν νὰ καθίσωμεν ἀπὸ τὴν Σκηνιώτισσαν ἕως εἰς τὸ Πολεμάρχι νὰ φυλάττωμεν τὴν ἐπαρχίαν μας καὶ ἀπὸ τοὺς Ριζίτας καὶ ἀπὸ τοὺς Τούρκους ἂν ἡμπορέσωμεν. Κατὰ τὸ παρὸν ὅμως καθήμεθα

εἰς Πλατανιά καὶ φυλάττομεν ἕως νὰ ἴδωμεν τὴν γνώμην καὶ ἀπόφασίν
 τους. *Ἄν ἀγαπᾶτε δὲ καὶ ἡ ἐξοχότης Σας καὶ κρίνετέ το εὐλογον,
 στείλετε μίαν σφοδρὰν προσταγὴν εἰς αὐτοὺς νὰ κατέβουν ὅλοι εἰς τὰ
 πόστα των, διότι ἀληθινὰ μήτε ἡμεῖς δὲν καθήμεθα, μήτε καταδεχό-
 μεθα πλέον ἡμεῖς νὰ φυλάττωμεν τοὺς Τούρκους καὶ αὐτοὶ νὰ συνάζουν
 τὰ κρασιά καὶ τοὺς καρποὺς τῆς Κισσάμου καὶ νὰ μᾶς βοηθοῦν εἰς
 καιρὸν χρείας.

Ταῦτα καὶ προσκυνῶντας σας μένω

τῇ 26 Σεπτεμβρίου 1823 Δραπανιάς.

δοῦλος προθυμότατος

Καπετὰν Γιάννης Μουτζάκης

Κύριε Ἐπαρχε Μαρτινιανέ!

Εἰς τὴν στιγμὴν λαμβάνω τὴν ἀπὸ τὰς 21 τούτου. Ἐχει καλῶς τὸ
 ὅσον ἐπραξας περὶ τῶν λειποτακτῶν στρατιωτῶν Ἡπειρωτῶν, μὴν
 ἐλλείψης καὶ εἰς τὸ ἐξῆς νὰ προσέχης τοὺς τοιούτους, ἂν τυχὸν ἔλθῃ
 κανένας ἐκ νέου αὐτοῦ. . . . Σήμερον ἔγραψα εἰς τὴν Γενναιότητά σου,
 ὅτι μαθόντες ἐδῶ τὴν προχώρησιν τῶν Τουρκῶν ἐκ νέου εἰς τὰ Ρεθυ-
 μνιώτικα, ἐδιορίσαμεν τοὺς Σφακιανοὺς νὰ ὑπάγουν εἰς τὸν Ἀποκόρωνα
 νὰ πληροφορηθοῦν περὶ αὐτῶν καὶ νὰ μᾶς γράψουν. Ἐν τοσοῦτῳ ἐγὼ
 διατρίβω ἐδῶ μὲ ὅλους τοὺς Κισσαμίτας, ὅθεν χρεία ἀμέσως λάβῃς τὸ
 γράμμα μου νὰ ἀπεράσης ἐδῶ μὲ ὅσους στρατιώτας ἤμπορέσης, ἐπειδὴ
 περιμένω ἀπόκρισιν ἀπὸ τὸν Ἀποκόρωνα διὰ νὰ δώσωμεν τράκω τῶν
 Τουρκῶν. Μὴν ἤθελεις προφασισθῇ διὰ τὸν ἐρχομὸν σου ἐδῶ ἀλλὰ χωρὶς
 καμμίαν ἀναβολὴν νὰ ξεκινήσης, ἀπερνῶντας δὲ ἀπὸ Κίσσαμον, ὅσους
 στρατιώτας εὐρῆς βάλῃς τοὺς ἐμπρός, μεταχειριζόμενος καὶ τὴν βίαν ἂν
 ἡ χρεία τὸ καλέσῃ. Αὐτοῦ δὲ θέλεις ἀφήσῃς τὸν Κισσὸ καὶ Μοσχονᾶ εἰς
 τόπον σου προσωρινῶς δι' ὀλίγας ἡμέρας. Στρατιῶται ξένοι κάμε ντι-
 μπίζι νὰ μὴν μπαρκαρισθῇ ἀπὸ αὐτοῦ. Ὑγίαινε.

Πύργο Πλατανιά τῇ 23 Νοεμβρίου 1823.

Μανώλης Τουμπάκης

Γενναῖε Καπ. Β. Χαλάκη καὶ Γενναῖε Καπ. Πολυναντοῖνῃ!

Ἐν τῇ Γολέτᾳ τῇ 10 Ἀπριλίου 1824.

Ἐγὼ μισεύω διὰ τὴν Διοίκησιν καὶ τὰ πάντα ἐκ στόματος θέλει πληροφορηθῇ παρὰ τοῦ Καπ. Γεώργη Δρακονιανοῦ. Τὰ ἐλληνικὰ πλοῖα ἔφθασαν ἐκ δευτέρου πλὴν ἐνεκρίθη διὰ νὰ μὴ βάλωσι φαμιλίας, διότι τότε θέλει φύγουν καὶ ἄρματωμένοι καὶ σβύνουν τὰ ἄρματα τῆς Κρήτης. Προφυλάξετε λοιπὸν τὰς φαμιλίας σας καὶ βαστάτε ἀνδρείως ἕως ὅτου ἔλθωμεν εἰς τὴν πατρίδα καθὼς καὶ ποθοῦμεν. Τοῦτο τὸ ἐλπίζω ἄφευκτα. Διότι ἡ Διοίκησις ἔλαβεν μέρος τοῦ δανείου πέντε μυριάδια, ὡς μᾶς λέγουν τὰ καράβια, καὶ ὅταν ἡ Διοίκησις ἔχει γρόσα, ὡς γνωστόν σας κάμνομεν ὅ,τι θέλομε. Ταῦτα ἄς μὴ κοινολογοῦνται διὰ νὰ μὴ τὰ μανθάνουν οἱ ἐχθροί.

Ἐγὼ θέλει προσπαθῆσω ἅμα ὑπάγωμεν εἰς τὴν Διοίκησιν νὰ ἔβγουν 15 πλοῖα ἰδικά μας νὰ περιφέρωνται εἰς τὴν Κρήτην καὶ διὰ νὰ κατατρέχουν τὰ ἐχθρικά καὶ διὰ νὰ ἐνθαρρύνεσθε. Διὰ ζαερὲ ἐγὼ θέλει φροντίζω νὰ σᾶς στείλω.

Ἀνδρίζεσθε καὶ καλὴν ἀντάμωσιν.

(Τ. Σ.)

Ὁ ἀρμοστής Κρήτης
Μανώλης Τουμπάζης

Ἐπειδὴ καὶ ἀπὸ τὴν Ἀρχὴν τῆς Ἐπαναστάσεως ἐγνωρίσθη ὁ κύριος Βασίλειος Χάλης φιλογενῆς καὶ καλὸς πατριώτης καὶ ὡς γενναῖος πρῶτος ἐσήκωσε τ' ἄρματα κατὰ τῶν ἐχθρῶν, διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς τὴν σήμερον ἐκλέγομεν τὴν γενναιοτήτά του διὰ ἀρχηγὸν τῶν ἁρμάτων μας εἰς τῶν Χανιῶν τὸ μέρος, καὶ ὡς τοιοῦτον θέλομεν τὸν γνωρίζειν εἰς τὸ ἐξῆς, καὶ ὑπακούειν εἰς τὰς διαταγὰς του ὅσας ἀποβλέπουν εἰς τὸ καλόν, καθὼς ἐκεῖνος θέλει ἔχει χρέος νὰ μᾶς συμβουλευέται εἰς κάθε τι. Καὶ εἰς ἐνδειξὴν τῆς κοινῆς συμφωνίας τῆς ἐκλογῆς του ὑπογράφομεθα.

Ἐν Μονεμβασίᾳ τῇ 2 Σεπτεμβρίου 1824.

Παπαγεώργης Σωτηράκης
Ν. Οἰκονόμος
Μαρτινιανὸς Περάκης
Γιάννης Κωνσταντουδάκης
Γεώργιος Πίπος
Γεώργιος Παπαδάκης
Γιακουμῆς Κουμάκης
Μ. Νικολακάκης

Μανώλης Κρομμύδας
Παπαμανώλης Καβαλεράκης
Μανώλης Κουβαρίτης
Μιχάλης Νταυράκης
Γεώργιος Σταματάκης
Μιχάλης Καθεκλᾶς
Γεώργιος Δρακονιανὸς
Ἀναγν. Πιστράκης

Πρὸς τὸν εὐγενέστατον Μ. Τουμπάζην.

Εἰς Πόρον.

Εὐγενέστιάτε κύριε!

Ἦλθεν εἰς χεῖράς μου καὶ ἡ ἀπὸ 19 λήξαντος γραφὴ σας καὶ ἄκρως μ' ἐχαροποίησεν ἡ δῆλωσις τῆς τιμαλφοῦς μοι ὑγείας σας. Δὲν σᾶς εἶπεν ὁ Σαριδάκης ψεύματα, ὅτι ἔλειπον ἐγὼ ἀπ' ὅπου ἐκεῖνος ἐβαρκαρίσθη, διότι ἤμην τότε εἰς τοὺς ἀντικρὺ τῆς Μαλάξας Κάμπους μετὰ τοῦ Συμβουλίου καὶ γενικοῦ στρατοπέδου μου, καὶ καθὼς ἡ εὐγενεία σας ἐλυπήθητε μὴ λαβόντες ἀπ' αὐτὸν γράμμα μου, οὕτω κ' ἐγὼ καὶ περισσότερον ἀκόμη, διότι δὲν σᾶς ἔγραψα, ἀλλ' ὁ Σαριδάκης ἐτζι κάνει πάντα ταῖς δουλιαῖς του, καὶ ἄγεται καὶ φέρεται ὅπου ὁ ἀῆρ τῆς ὀμπρέλας του τὸν τραβᾷ.

Ἦξεύρων πόσον ἐπιθυμεῖτε νὰ μανθάνετε τὰς προόδους καὶ κατάστασίν μας, σᾶς ἔστειλα πρὸ ἡμερῶν τὸ ἱστορικὸν ἡμερολόγιόν μου, εἰς τὸ ὁποῖον ἀληθῶς καὶ ἐπ' ἀκριβείᾳ ἐκθέτονται ὅσα διατρέχουν εἰς τὴν ἔκτασιν τοῦ Κρητικοῦ ἐδάφους. Εἶμαι βέβαιος ὅτι ὅχι μόνον θὰ σᾶς εἶναι μέγας αὐτῆς εἰς χεῖρας, ἀλλ' ὅτι θὰ εἶναι καὶ διὰ τοῦ τύπου δημοσιευμένον, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον καλῶς γνωρίζετε πόσον ὠφελεῖ τὴν Κρήτην εἰς τὰς παρούσας περιστάσεις.

Εἰς ἐκεῖνο θεωρεῖτε τὴν τραγικὴν κατάστασιν τοῦ Μεγάλου Κάστρου, ἀλλ' εἰς τὸ ἐσώκλειστον ἀντίγραφον θεωρεῖτε καὶ τὴν γενικὴν ἀπώλειαν τῶν ὅσων χριστιανῶν εὗρεν ὁ θηριώδης Τούρκος εἰς τὰς περὶ τὸ Κάστρον ἐπαρχίας. Θεὲ δίκαιε! δὲν θὰ ἐλεήσης τ' ἄθλια λείψανα τοῦ πλάσματός σου εἰς τὴν γῆν ταύτην; δὲν θὰ λαλήσης δυνατὰ εἰς τὰς καρδίας ἐκείνων, εἰς τὴν δυνατὴν χεῖρα τῶν ὁποίων στέκεται ἡ ὑπαρξὶς τῶν ἀθλίων τούτων ἐγκαταλελειμμένων;!

Τοιαύτην σφαγὴν διέταξε καὶ εἰς τὰ Χανία ὁ μέγας Βεζύρης τοῦ Κάστρου, ἀλλ' ὁ Μουσταφᾶς εἶναι ἀδύνατος· ἡ ξενικὴ του δύναμις ἔμεινε πλέον πολλὰ μικρά, καὶ οἱ ἐντόπιοι ἰσχύουν ἄρκετὰ ἤδη, ἀφοῦ μάλιστα ἠνώθησαν καὶ με τοὺς Σελινιώτας, καὶ εἶναι φόβος δίκαιος ὅτι θὰ γίνῃ, ὅσος καιρὸς καὶ ἂν περάσῃ ἀκόμη.

Μετὰ τὰ δεινὰ συμβάντα ταῦτα ἐδιωρίσθη στενὸς ἀποκλεισμός καὶ εἰς τὰ τρία φρούρια, δηλ. εἰς τὸ μέγαλον Κάστρον ἐδιωρίσθησαν τὰ ἄρματα τῆς Γορτύνης, ὅλης τῆς Μεσσαρᾶς, τοῦ Μαλεβυζίου, τοῦ Μυλο-

ποτάμου, τοῦ Ἀμαρίου καὶ Ἀγίου Βασιλείου καὶ ἐπὶ κεφαλῇς τούτων ὁ στρατάρχης Γ. Τζουδερός, εἰς τὸ Ρέθυμνον τὰ ἄρματα τῆς ἰδίας ἐπαρχίας, τοῦ Καλλικράτη, Ἀσφέδου καὶ μέρος ἐκ τῶν τοῦ Μυλοποτάμου, ἦτοι ἀπὸ τὸ πέραμα καὶ ἐδῶθε κατὰ τὸ Ρέθυμνον, καὶ εἰς τὰ Χανία τὰ ἄρματα τοῦ Ἀποκορώνου, τῶν Σφακίων, Χανίων, Κισσάμου καὶ Σελίνου. Ἡ πολιορκία ἐσυστήθη κ' ἐλπίζω νὰ βασταχθῇ στενὴ καὶ ἀδιάλυτος, ἀλλὰ ποῦ φθάνουν τὰ πολεμεφρόδια; Τάχα ἤθελε χάσωμεν τόσας χιλιάδας ψυχάς, ἂν δὲν ὑστερούμεθα τούτων; τί νὰ εἰπῇ τινὰς μὲ 10 βαρέλια βαρούτην . . . (συγχωρεῖτε με διότι ἐδῶ κατασκοπίζομαι καὶ δὲν δύναμαι νὰ ἐκθέσω τὸ ἄλγος, τὸ φλογερὸν καὶ καπνίζον ἄχ τῆς Κρήτης).

Κίνησον, ἀγαθὲ συμπολίτα, πᾶν ὅ,τι ἡ ἐλληνικὴ ψυχὴ σου καὶ ὁ πόνος τῆς διὰ τὴν ὡραίαν Κρήτην σ' ὑπαγορεύει ὑπὲρ αὐτῆς, λάλησον μετ' ἄλλων φίλων αὐτῆς περὶ τῆς σωτηρίας τῆς. Δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι οἱ τωρινοὶ μεγάλοι ἄγῳνες τῆς καὶ ἡ ἄσπλαχχνος σφαγὴ τῶν τέκνων τῆς θὰ θέσουν εἰς διαφορετικὴν στάσιν τὰς φιλανθρώπους καὶ συμπαθεῖς ψυχάς τῶν Σ. ἀντιπροσώπων τῶν συμμάχων Μονάρχων, ἥδη μάλιστα ὅπου ἐκ τοῦ πλησίον θὰ ἰδοῦν καὶ θ' ἀκούσουν τὰς γοερὰς φωνάς τῆς!

Σὰς προσκυνῶ καὶ μένω μὲ τὸ προσῆκον σέβας

Ἐν Τζιτζιφῇ τὴν 3 Σεπτεμβρίου 1828.

Δοῦλος σας

Ν. Οἰκονόμου

Υ. Γ. Ὁ κύριος Σακόρραφος ἦλθε πρὸ ὀλίγου μέλος τοῦ Κρητικοῦ Συμβουλίου· μ' εἶπε νὰ σὰς προσφέρω τοὺς σεβασμούς του. Τὸν κύριον Μύρωνα ἀσπάζομαι. Ἀρά γε ποῦ ἐγλεντίζουν οἱ Καλλέργαι, οἱ Ἀντωνιάδαι, οἱ Κριτοβουλιῖδαι καὶ οἱ λοιποὶ ἀναγκαῖοι πατριῶται. . . .